Gemeente Kerkrade

# *Nota van toelichting*

| **Nummer**.: 25Tl039 | **Kerkrade, 2 mei 2025** |
|---|---|

**Behorend bij ontwerpbesluit nummer:** 25Rb042

**Onderwerp**

BsGW Ontwerpbegroting 2026 en Meerjarenraming 2027-2029

**Beslispunten**

I. een negatieve zienswijze af te geven op zowel de Ontwerpbegroting 2026 en Meerjarenraming 2027-2029;
II. kennis te nemen van de jaarrekening 2024.

**Inleiding**

Voor de uitvoering van gemeentelijke taken kan worden gekozen voor een publiekrechtelijke samenwerking, waarbij een zelfstandige organisatie wordt opgericht die voor verschillende samenwerkende gemeenten taken uitvoert. Deze publiekrechtelijke samenwerking is gebaseerd op een gemeenschappelijke regeling.
We noemen deze zelfstandige organisatie de GR (gemeenschappelijke regeling) of Verbonden Partij.
Het gevolg van het overdragen van bevoegdheden naar een publiekrechtelijke samenwerking is dat een gemeentelijk bestuur meer op afstand staat en minder invloed kan uitoefenen dan bij taken in eigen beheer.

Een van de sturingsinstrumenten voor de raad om grip te houden op de GR-en vormt de P&C-cyclus. De gemeenteraad dient inzicht te hebben in de financiën van een Verbonden Partij om daar controle op uit te kunnen oefenen. De Verbonden Partij is verplicht het volgende te doen:

- De kadernota voor het eerstvolgende jaar moet ter kennisname vóór 15 april aan de raad toegezonden worden. In deze kadernota worden de beleidsmatige en financiële kaders geschetst.
- De voorlopige jaarrekening van het afgelopen jaar moet eveneens vóór 15 april ter kennisname aan de raad toegezonden worden. In juli volgt de definitieve en vastgestelde jaarrekening. De jaarrekening van de samenwerking laat zien wat het afgelopen jaar in financieel en beleidsmatig opzicht aan de orde is geweest.
  De raad kan hierop geen zienswijze indienen.
- Het samenwerkingsverband moet een ontwerpbegroting aan de raden sturen, voordat deze wordt vastgesteld. De raad heeft hier de wettelijke mogelijkheid om vooraf wensen of bedenkingen kenbaar te maken door het indienen van een zienswijze. De gemeenteraad heeft geen bevoegdheid om de begroting goed te keuren. In de begroting wordt aangegeven welke activiteiten de Verbonden Partij in het volgende begrotingsjaar gaat uitvoeren en wat de bijdrage per gemeente is.

De begroting is daarmee voor de gemeenteraad een belangrijk document om kaders te stellen. Volgens de Wet op de Gemeenschappelijke Regelingen moet de ontwerpbegroting 12 weken, voordat de begroting aan het Algemeen Bestuur (hierna: AB) wordt aangeboden, aan de gemeenteraden worden toegezonden. Gedurende deze 12 weken kunnen de raden een zienswijze indienen bij het Dagelijks Bestuur (hierna: DB). Het DB reageert voor vaststelling door het AB schriftelijk én gemotiveerd op de ingediende zienswijzen door de raad. Het AB stelt vervolgens de begroting vast. De begroting moet binnen 2 weken na vaststelling, maar uiterlijk 15 september, door de Verbonden Partij aan Gedeputeerde Staten worden toegezonden.
De uitvoering van de activiteiten is een verantwoordelijkheid van de Verbonden Partij.
Hierop kan geen zienswijze worden ingediend.

In deze nota van toelichting ligt de begroting van de BsGW voor.
Ten eerste zullen de strategische ontwikkelingen geschetst worden, die volgens de gemeenschappelijke regeling van invloed zijn op de uitvoering van de kerntaken.
Verder zijn voor de beoordeling door uw raad van belang de beleidsaanpassingen en nieuwe ontwikkelingen die een financiële impact hebben op de totale begroting. Tevens betreft dit de financiële gevolgen van CAO-wijzigingen, indexeringen en beleidswijzigingen waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden. Tot slot is van belang het Totaalbedrag van de Meerjarenraming 2025 Jaarschijf 2026 en het Totaalbedrag van de begroting van de GR en de impact hiervan op onze gemeente.
Onderstaand wordt dit nader toegelicht.

**Doelstelling**
De raad de gelegenheid te geven zijn zienswijze te geven op de Ontwerpbegroting 2026, zodat deze betrokken kan worden bij de definitieve besluitvorming door het AB van de GR BsGW op 26 juni 2025.

**Argumenten**
De volgende argumenten geven aanleiding tot het afgeven van een negatieve zienswijze voor de Ontwerpbegroting 2026 e.v.:

- Over de hele lijn zien we een neiging tot overmatige voorzichtigheid die leidt tot een te hoge inschatting van de benodigde gemeentelijke bijdragen. Uit de conceptjaarrekening 2024 blijkt dat de genoemde posten leiden tot aanzienlijke positieve incidentele resultaten (in totaal ruim € 3 miljoen). Dit suggereert dat de raming aan de voorkant van de begroting lager zou kunnen waardoor er niet onnodig beslag wordt gelegd op publieke gelden van de deelnemende gemeenten.
- In de ontwerpbegroting wordt geen rekening gehouden met de verwachte renteopbrengsten. Dit is opmerkelijk, gezien de renteontwikkelingen en de mogelijkheid om hierop te anticiperen. Zowel over 2023 als 2024 rapporteert BsGW een incidenteel overschot van resp. € 0,7 en € 1,2 mln. Het niet meenemen van deze opbrengsten heeft invloed op de realistische weergave van de gemeentelijke financiën en kan leiden tot een vertekend beeld van de werkelijke financiële situatie.
- De raming van de proceskostenvergoeding in de begroting achten wij te hoog. De gerealiseerde lagere uitgaven over 2024 en de gewijzigde wetgeving rond de proceskostenvergoedingen aan o.a. NCNP-bedrijven zouden een lagere inschatting naar ons idee rechtvaardigen. Deze aanbeveling is opgevolgd middels een annotatie bij de conceptjaarrekening 2024.
- De voorgestelde raming van de personele lasten is structureel te ruim. Na eerdere rapportages is al kenbaar gemaakt dat de begrote personeelskosten niet in verhouding staan tot de werkelijke uitgaven. Steeds opnieuw wordt verwezen naar niet of later invullen van vacatures of flexibele en goedkopere inhuur. Ook dit suggereert een overmatige voorzichtigheid in de begroting die bijdraagt aan een te hoge inschatting van kosten voor het komende begrotingsjaar.
- In aanvulling op de voorzichtige raming bij een aantal specifieke begrotingsposten is structureel een post onvoorzien in de begroting opgenomen van € 424.000 in 2026, oplopend tot € 485.000 in 2030. Ook deze post draagt bij aan een overmatig hoge inschatting van de begroting.
- In reactie op de bezuinigingsopgave geeft de BsGW aan dat de grenzen van bezuinigingen (vooralsnog) zijn bereikt. BsGW is een beleidsarme uitvoeringsorganisatie die opereert o.b.v. wettelijke grondslag dan wel op verzoek van de deelnemers. Kostenreductie vloeit al voort uit de missie van de BsGW. Uitgangspunt is altijd: sober en doelmatig. In de periode 2012-2017 is een kostenreductie van 13% doorgevoerd, de jaarlijkse index is niet doorberekend aan deelnemers. De totale historische kostenreductie bedraagt structureel € 1,5 mln per jaar.
- De in de bezuinigingsopgave gesuggereerde bijstelling van het weerstandsvermogen is door de BsGW opgevolgd. Bij de risicoanalyse eind 2024 is in het kader van het Ravijnjaar extra kritisch gekeken naar de omvang en onderbouwing van het weerstandsvermogen. Dit heeft geresulteerd in een benedenwaartse bijstelling van het weerstandsvermogen ten opzichte van de begroting 2025 met € 572 duizend. Het voorgenomen DB-besluit resp. AB-voorstel is om deze € 572 duizend terug te storten naar de deelnemers.

**Kanttekeningen**
Landelijk worden gemeenten de komende periode geconfronteerd met een korting op het Gemeentefonds ('Ravijnjaar'). Hierdoor worden gemeentelijke organisaties gedwongen om te zoeken naar noodzakelijke bezuinigingen. De gemeenschappelijke regelingen is in de afgelopen periode gevraagd om, gelet op de knellende financiële kaders, als 'verlengd lokaal bestuur' hun verantwoordelijkheid hierin te nemen. Uw gemeenteraad heeft in de zienswijzebrieven ten aanzien van de ontwerpbegrotingen 2025 van alle gemeenschappelijke regelingen al een passage gewijd aan dit uitgangspunt.

**Financiën**

Begroting 2026
De reguliere bijdragen voor 2026 dalen ten opzichte van de begroting 2025 per saldo met € 683.000. Enerzijds door inflatie en indexering salarissen ter hoogte van € 1.330.000 en anderzijds door een besparing van € 200.000 als gevolg van het Organisatie Ontwikkel Plan (OOP), een € 198.000 lagere storting in de reserve Aanbesteding Hosting en Applicaties (AHA), een afname van € 115.000 door separate doorbelasting van maatwerk en een neerwaartse bijstelling van de proceskosten.
De opbrengst vervolgingskosten wordt sinds 2025 rechtstreeks aan de deelnemers afgedragen.
Samengevat heeft de ontwerpbegroting 2026 e.v. voor Kerkrade de volgende financiële consequenties:

Bedragen x € 1.000

| | 2026 | 2027 | 2028 | 2029 |
|---|---|---|---|---|
| Gemeentebegroting | 1.054 | 1.057 | 1.105 | 1.105 |
| | | | | |
| Begroting 2026 BsGW | 894 | 943 | 987 | 1.037 |
| | | | | |
| Financiële consequenties | 161 | 113 | 118 | 68 |

De opbrengst vervolgingskosten en lagere proceskosten zorgen voor een voordeel. Daarnaast zorgt de benedenwaartse bijstelling van het weerstandsvermogen in 2026 voor een extra voordeel.

**Communicatie**
In een gezamenlijke commissievergadering worden de financiële gevolgen van de begrotingen van de verschillende Gemeenschappelijke Regelingen inzichtelijk gemaakt.

**Burgerparticipatie**
De begroting en de zienswijze van onze gemeente kunnen via de gemeentelijke kanalen door belanghebbenden worden ingezien. Dit is de participatietrede Informeren.

**Uitvoering**
Jaarlijks is het een logistieke uitdaging om de tijdspaden van BsGW en alle deelnemers op elkaar af te stemmen. De begroting 2026 is in de vergadering van het Dagelijks Bestuur op 20 februari 2025 behandeld. De aanbiedingsbrief is ontvangen op 27 februari 2025. De zienswijzetermijn voor deelnemers loopt tot en met 30 mei 2025. De jaarrekening 2025 is ter kennisname. De vaststelling van de Ontwerpbegroting 2026 door het AB vindt plaats op 26 juni 2025. De zienswijze dient uiterlijk 30 mei te worden ingediend. De raad neemt op 2 juli een besluit op de zienswijze. Er is overeengekomen dat, na behandeling in de commissie op 12 juni, de concept zienswijze wordt gedeeld met BsGW. Voor zover er nog iets wijzigt, wordt dit direct doorgegeven. De formele zienswijzen, die na 30 mei 2025 doch uiterlijk op 13 juni 2025 worden ingediend, worden in de extra DB-vergadering van 19 juni 2025 behandeld. De formele zienswijzen, die op 16 juni of later worden ingediend worden zo spoedig mogelijk behandeld. Op alle zienswijzen wordt schriftelijk door het DB gereageerd. Dit is afgestemd met de BsGW.

**Gezondheid en Vitaliteit**
n.v.t.